

LOPPURAPORTTI

(05.9.2018)

Hankkeen nimi

”Ulkomailla tästä nousisi haloo”. Tutkimus populistipuolueiden rasismikohuista ja journalistisista valinnoista.

Hankkeen idea (hakemuksessa muotoiltu)

Tutkimus käsittelee perussuomalaisiin kohdistuneita rasismisyytöksiä ja niiden mediakäsittelyä vuosina 2010–2016. Hanke on kansainvälisesti vertaileva ja sen tavoitteena on seuloa esiin parhaat käytännöt journalistisen työn avuksi ja yhteiskunnallisen keskustelun edistämiseksi.

Myöntövuosi

2015

Myönnetty summa

100 000

Hankkeeseen muualta saatu rahoitus (summa ja myöntäjä)

Tiedetoimittajien liiton matka-apuraha Mari K. Niemelle tuki välillisesti hanketta tarjoamalla mahdollisuuden seurata Yhdysvalloissa Donald Trumpin presidentinvaalikampanjaa.

Vastuhenkilö (nimi, asema ja organisaatio)

VTT, dosentti Mari K. Niemi. Eduskuntatutkimuksen keskuksen erikoistutkija 31.12.2017 asti, sen jälkeen InnoLab-tutkimusalan johtaja Vaasan yliopistossa. (Sijaintipaikat hankkeen aikana Strathclyden yliopisto, Göteborgin yliopisto ja Valencian yliopisto.)

Tiivistelmä hankkeesta

Hankkeessa pureuduttiin populistipuolueiden mediakohuihin, rasismin käsittelyyn ja laajemmin populistipuolueiden mediasuhteeseen kansainvälisesti vertaillen. Tutkimuksen kantavana teemana oli journalististen valintojen kriittinen analyysi ja journalismin kehittäminen tuon analyysin pohjalta. Sekä hankkeen tutkimuksissa, että hankkeen pääjulkaisuun mukaan kutsutuissa osuuksissa tätä kehittämistä tehtiin usein yhteistyössä toimittajien kanssa (esim. toimittajahaastattelut, työpajat jne.). Lisäksi hankkeessa panostettiin keskusteluyhteyden luomiseen ja ylläpitämiseen populistipuolueiden edustajien ja näiden äänestäjien kanssa.

Hankkeen tavoite

Tavoitteena oli tuottaa uutta tutkimusta oikeistopopulististen puolueiden mediastrategioista ja siitä, miten journalismia on tuotettu olosuhteissa, joissa median omat perinteiset käytännöt (myös ”mediapopulismi”) ja voimistuva oikeistopopulismi asettavat omanlaisiaan paineita uutistyyliä. Tämän analyysin käytännönläheisempänä jatkona hankkeessa tarjottiin myös työkaluja toimittajille populismin käsittelyyn tasokkaan, kriittisen ja tasapuolisuuteen pyrkivän journalismin tuottamiseksi. Tavoitteena oli lisäksi tukea kaikille osallistumisen mahdollistavaa yhteiskunnallista keskustelua.

Tavoite saavutettiin (asteikolla 1–5; 1=huonosti, 5=erinomaisesti)

Hanke saavutti sille hankkeen johtajana asettamani tavoitteet hyvin (4), toisaalta keskustelu aiheesta jatkuu ja oikeastaan aika vasta näyttää, miten paljon tutkimuksestamme on myös käytännöllistä hyötyä näitä kysymyksiä miettiville toimittajille.

Hankkeen julkaisut, artikkelit ja kirjoitukset

Hankkeen suomenkielinen pääjulkaisu on Vastapainon (2018, jufo 2) kustantama *Media ja populismi. Työkaluja kriittiseen journalismiin* (Toim. Mari K. Niemi ja Topi Houni, 359s.).

Kirjan suunnittelu, kirjaprojektin koordinointi ja toimitustyö tehtiin hankkeen rahoituksella, samoin tutkimus, johon teoksen luvut 1-2, 4- 6 ja 11 sekä huoneentaulu 1 perustuivat. Niin ikään tutkimuksen viestintää ja teoksen markkinointia tehtiin osana hanketta etenkin sosiaalisessa mediassa.

Hatakka, Niko; Niemi, Mari K. & Välimäki, Matti (2017): Confrontational yet submissive: Calculated ambivalence and populist parties' strategies of responding to racism accusations in the media. *Discourse & Society* 28(3), 262-280. SAGE. (jufo 2).

Annu Perälä & Mari K. Niemi: Asylum Seekers Arrived, Elites Occupied the Air. Topics and Interviewees in YLE's Magazine programs during the "Asylum Seeker Crisis". Nordicom (jufo 1).

Lisäksi hankkeesta on julkaisuprosessissa (refereellä) seuraava kirjan luku:

Hatakka, Niko & Välimäki, Matti 2019: The allure of exploding bats: The Finns Party's anti-environmental populist performance and the media. Teoksessa Bernhard Forchtner (toim.): *The Far Right and the Environment: Politics, Discourse and Communication*. Routledge (jufo 3).

Esitelmät tieteellisissä konferensseissa

Niko Hatakka & Matti Välimäki: 'Nöyrä mutta hyökkäävä. Maahanmuuttovastaisten populistipuolueiden strategiat rasismisyytöksiin vastaamisessa valtavirtajulkisuudessa.' Median ja viestinnän tutkimuksen päivät 2016, Helsinki.

Mari K. Niemi & Annu Perälä: Whose voices were heard? 'European refugee crisis', rise of populism and journalistic choices. Political Studies Association (PSA) Annual International Conference 2017. Glasgow.

Mari K. Niemi: The 'Nightmare Called Multiculturalism'. A Case Study of a Populist Anti-immigration Party's Crisis Communication after Entering a Coalition Government. ECPR General Conference 2016, Prague.

Muut esitykset, luonnokset ja koulutukset

2018

Mari K. Niemi, Topi Houni & kirjan kirjoittajia: Media & populismi -kirjan julkistus. 21.5.2018. Päivälehdén museo, Helsinki.

Mari K. Niemi, Topi Houni & kirjan kirjoittajia: Media ja populismi -kirjan yleisötilaisuus Saaristobaarissa. 23.5. 2018, Turku. Haastajana päätoimittaja Ville Pernaa (Suomen Kuvalehti).

Mari K. Niemi, Topi Houni & kirjan kirjoittajia: Media ja populismi -uutuuskirjan yleisötilaisuus Ravintola Mylläreissä 24.5.2018, Tampere. Haastajana toimittaja Lauri Nurmi (Aamulehti).

Mari K. Niemi ja Matti Välimäki, opetusvierailu Valencian yliopistoon keväällä 2018, jossa kaksipäiväinen workshop kansainvälisille opiskelijoille (Euroopasta ja Latinalaisesta Amerikasta) ihmisoikeuskysymyksiä käsittelevällä *Legal English Workshop* -kurssilla. Monimuoto-opetusta, joka sisälsi seuraavat luennot:

1. 'Post-WWII Western Europe: Migration & Politics'. (Välimäki)
2. What populism is and why is it relevant with regards to immigration and minority rights? (Niemi)
3. 'Right-wing populist parties' views on immigration and immigrant politics'. (Välimäki)
4. Populism, media dynamics and journalistic choices (Niemi)

Mari K. Niemi (esitelmä): Populism, Media Dynamics and Journalistic Choices. How Nordic media has reacted on the rise of populist-nationalist anti-immigration parties? The Future of Freelancing – Nordic Freelance Seminar. Suomenlinna, Helsinki 2017.

Mari K. Niemi (puhe): How populism speaks to us – and why it works? Speechwriters' and Business Communicators Conference, European Speechwriter Network. Magdalen College, Oxford. Iso-Britannia 2017.

Mari K. Niemi (luento): Promoting Racism? How rising right-wing populist parties challenge public debate and human rights. Legal English Workshop, School of Law, University of Valencia. Espanja 2017.

Mari K. Niemi (esitelmä): Racism, Politics and Media in Europe. How the rise of populism stretches the boundaries of acceptable speech? In: Human Rights and Media: Reflections for Policy Makers, NGOs and Journalists (2016) University of Glasgow. Iso-Britannia 2016.

Matti Välimäki (luento). 'Immigration & Politics in Sweden and Finland'. Course: Europe and the other. Turun yliopisto, European Studies, 2016.

Valmistuneet (tai valmistumassa olevat) väitöskirjat

Hankkeessa julkaistuista artikkeleista Hatakka, Niemi & Välimäki (2017) menee osaksi sekä Hatakan että Välimäen poliittisen historian artikkeliväitöskirjaa.

Hankkeen saama medianäkyvyys (hankkeesta kertovat lehtikirjoitukset, tv- ja radio-ohjelmat tai muu medianäkyvyys)

Hankkeessa työskennelleistä tutkijoista moni on esiintynyt tutkimusaiheensa asiantuntijana hankkeen aikana.

Mari K. Niemi käsitteli hankkeen teemoja usein myös *Ylämaan kettu* -blogissaan (Suomen Kuvalehti) sekä *Nykypäivä*-lehden kolumneissaan ja Tiedetoimittajien liiton *Tiedekeskiviikko* -blogivuoroillaan. Niemi ja muutkin kirjoittajat käsitelivät blogin aiheita myös Eduskuntatutkimuksen keskuksen blogissa.

Lisäksi hankkeen teema oli esillä esim. Niko Hatakan blogikirjoituksessa: (<https://blogit.utu.fi/ekeskus/2017/01/05/voiko-rasismia-vastustaa-vaarin/>) sekä Hatakan, Mari K. Niemen ja Emilia Palosen mielipidekirjoituksessa Helsingin Sanomissa: ”Populismi ei kuihdu vaan valtavirtaistuu.” (21.5.2017)

<https://www.hs.fi/mielipide/art2000005219143.html?share=6d446df4efcf1b201e5e3e1641998d93>

Media ja populismi -teokselle perustettiin oma Facebook-sivu ja sen yhteyteen kirjan julkistusviikon kolmelle tapahtumalle omat tapahtumasivut.

Työekonomisista syistä raportoimme tässä tarkemmin vain *Media ja populismi* -kirjan julkistuksen ensimmäisen viikon mediaosumat (ks. alla)

Lehtiartikkelit sekä tv- ja radio-ohjelmat teoksen julkaisuviikolla

Yle Uutiset (21.5.) Maanantaina klo 12 (kohdassa 2:20-3:00) (<https://bit.ly/2sf6lwt>)

Demokraatti (21.5.) Tutkimus: Perussuomalaiset sai puolueista eniten tilaa Ylen maahanmuuttokeskusteluissa (<https://bit.ly/2wZnOxP>)

Ilkka / Lännen media (21.5.) Tutkija: Populismi ei ole hyvä tai paha ilmiö – media ei tartu perussuomalaisten provosointiin enää niin helposti (<https://bit.ly/2x1GCwr>)

Hufvudstadsbladet (21.5.) Forskare samlar råd om hur populism kan hanteras – ”Det gäller att varken förföras eller demonisera” (<https://bit.ly/2IWQGvo>)

Suomen Uutiset (21.5.) Uutuuskirjassa syyniin joutuivatkin populistien sijaan toimittajat – katso video julkistustilaisuudesta (<https://bit.ly/2GExhu6>)

Uusi Suomi (21.5.) Suomen populistisen vastamedian aktiivit profiloitu: ”Tekijöinä 30–50-vuotiaita miehiä” (<https://bit.ly/2rZu0AZ>)

STT / Etelä-Suomen Sanomat (21.5.) Populistipuolueet hyötyvät jännitteisestä mediasuhteestaan (<https://bit.ly/2KLgibQ>)

Demokraatti (21.5.) Tutkimus: Puheenjohtaja Soini sulatti toimittajien sydämet – Halla-aho: ”Äärimmäinen homofobia ei ole koskaan ollut medialle ongelma” (<https://bit.ly/2s1MYWU>)

STT / Demokraatti (21.5.) Tutkimus: Media ei tartu enää yhtä herkästi perussuomalaisten täkyihin – ”Huhtasaaren presidenttikampanja antoi viitteitä” (<https://bit.ly/2IE7nZ5>)

Tamperelainen (21.5.) Tamperelaistutkijat haastattelivat MV-lehden tekijöitä ja lukijoita – ”He ovat menettäneet ainakin osin luottamuksensa journalismiin” (<https://bit.ly/2ke3Fuw>)

Pohjalainen: Pääkirjoitus (22.5.) Populismi kasvaa kaapissa – Suomen kannattaa ottaa oppia Ruotsin virheistä (€) (<https://bit.ly/2kwcWOU>)

MTV Huomenta Suomi (22.5.) Populismi haastaa median (kirjan toimittaja Mari K. Niemi haastattelussa) (<https://bit.ly/2s2VYuH>)

MustRead (22.5.) Tutkijat kritisoivat maahanmuuttojulkisuuden yksipuolisuutta Ylessä – perussuomalaiset sai suhteettomasti näkyvyyttä (€) (<https://bit.ly/2GFGe65>)

Yle (Radio Suomen Päivä) (22.5.) Media ja populismi (kirjan toimittaja Mari K. Niemi haastattelussa) (<https://bit.ly/2IC7Fnx>)

Kansan Uutiset (22.5.) Mari K. Niemi: Jos populistipuolue ei saa julkisuutta, se korottaa ääntään ja väittää, että media on eliitin puolella (<https://bit.ly/2s2xYb7>)

Suomen Uutiset (22.5.) Turhaa teoretisointia populismista – politiikan tutkijoiden uutuuskirja yrittää selittää monimutkaista ilmiötä yhdellä yksinkertaisella käsitteellä (<https://bit.ly/2kfc80C>)

Suomen Uutiset (22.5.) Tutkimustulos: Vastamedioita luetaan, kun valtamediaan ei luoteta (<https://bit.ly/2IWRCQx>)

MV-media (23.5.) Media & populismi – tiedekirja arvioi MV-lehteä (<https://bit.ly/2kpinPL>)

Radio Moreeni, Tutkain (23.5.) Media ja populismi, Elina Noppari ja Ilmari Hiltunen (<https://bit.ly/2kqqhbp>)

Länsi-Suomi (25.5.) Populismi ei häviä, vaan leviää (<https://bit.ly/2J8v0fR>)

Journalisti (25.5.) Pырstö ja nokka populismissa (<https://bit.ly/2KRM7zN>)

Alfa TV, Uutiskauha (25.5.) Vastamedian käyttäjät ovat 30–50-vuotiaita miehiä, kertoo tutkija Elina Noppari (<https://bit.ly/2GWPUta>)

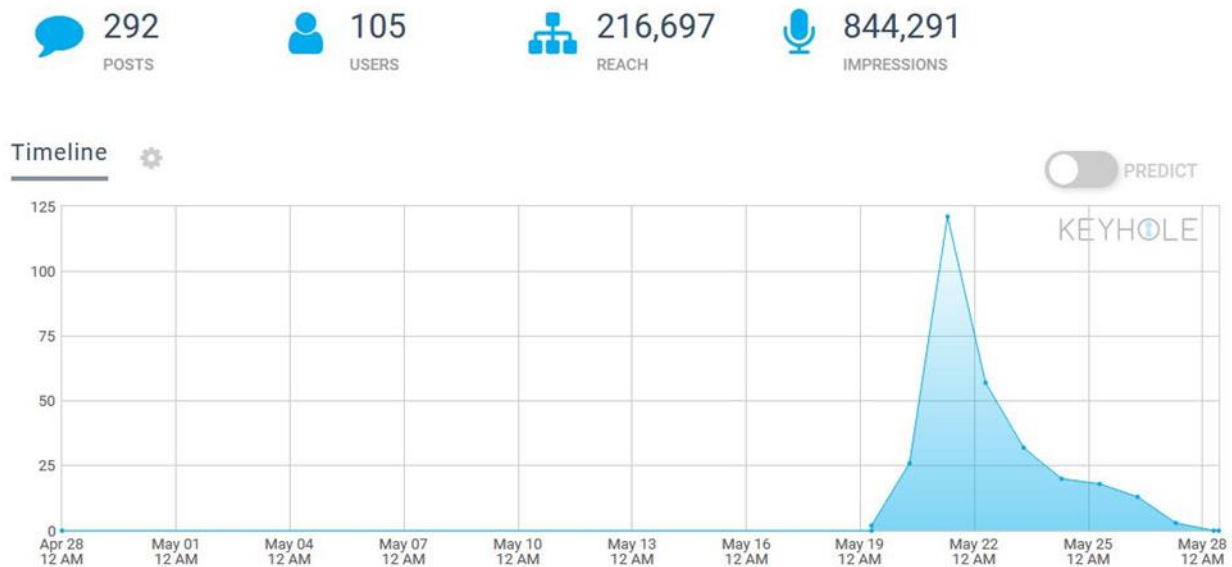
Yle Pressiklubi (25.5.) Viekö populistit mediaa kuin pässiä narussa (<https://bit.ly/2KTnym6>)

Helsingin Sanomat (25.5.) ”Emme vastusta vain eliittiä”, perussuomalaisten poliittinen suunnittelija Riikka Purra puolustautui viimeisessä Pressiklubissa (<https://bit.ly/2Jdg53Y>)

Alusta (25.5.): Uutuuskirja avaa median suhdetta nationalistiseen oikeistopopulismiin Euroopassa ja Yhdysvalloissa. <http://alusta.uta.fi/juttuset/2018/05/25/uutuuskirja-avaa-median-suhdetta-nationalistiseen-oikeistopopulismiin-euroopassa-ja-yhdysvalloissa.html>

Twitter

#mediaajapopulismi-tagin saama näkyvyys Twitterissä 28.5. klo 11 mennessä:

- Posts: Yhteismäärä twiiteistä, joissa esiintyi #mediaajapopulismi
- Users: Yhteismäärä käyttäjistä, jotka ovat päivityksissään käyttäneet #mediaajapopulismi
- Reach: Yhteismäärä käyttäjistä, jotka ovat nähneet #mediaajapopulismi Twitter-seinällään
- Impressions: Yhteismäärä kerroista, jolloin #mediaajapopulismi on nähty Twitterissä

Lähde: keyhole.co/#mediaajapopulismi

Hankkeen aikana mahdollisesti ilmenneet ongelmat

Ongelmia ei ilmennyt, suurin poikkeama hankkeen suunnitelmaan koskee varojen käyttöä – rahaa jäi yli. (Ks. erillinen talousraportti).

Palaute säätöille

Hankkeen näkyvimpien tuotosten ohella hanke mahdollisti siihen osallistuneiden tohtorikoulutettavien monipuolisen kehittymisen asiantuntijoina. Tässä tärkeitä olivat ulkomaiset konferenssimatkat, mahdollisuus työstää väitöskirjan ulkopuolisia vertaisarvioituja refere-artikkeleita ja kirjan lukuja (aineiston keruussa käytimme myös opiskelijoita palkallisena assistentti- / harjoittelijatyövoimana), tilaisuus päästä toimittamaan kirjaa ja oppimaan tiedeviestinnästä projektin yhteydessä, sekä päästä opettamaan ulkomaiseen yliopistoon hankkeen teemoista.

Hanke mahdollisti myös tutkimuksen päätekijän VTT Mari K. Niemen työskentelyn ulkomailla – vaikka yksikään kolmesta vierailuyliopistosta ei perinyt bench fee -maksua, rahoituksen joustavuus ja hankkeen mahdollistamat matkakustannusten maksamiset tukivat kansainvälistymistä ja mahdollistivat esimerkiksi Göteborgin 2kk vierailun, jonka aikana Niemi teki toimittajahaastattelut Ruotsissa, Suomessa ja Tanskassa.